788

788.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1. 1

Anders Nils Danielsson,
Nederdomsheemmet, Skärstads
sn, Vista hd, Jönköpings län
är född i Skärstad år 1848.
Han har lärt sig det mest kort tid
sedan bakt på torpet Hyt-
torp under Lekareds i S:s
socken.

(H. S.)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Mjölkharar.

Mjälkharar kyrinyar
an ser ut mästan precis som
vanliga harar men de är
mycket mindre. Några flyt-
kar kan aldrig skjuta som
om de en sådan kyrinyar
under en ko börjar hon
mjölka blod' ah sina av.
Men jag tror inte att det
var några människor, som

Fnks.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kjölkharar (forts.)

Kade som utan det var väl
Lakare värk friskligt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bekesjågen.

De sydde in en vit-
lök och så ett slags pulver, som
de köpte på apoteket, och lika-
ledes i en påse. Den hängde
de om halsen på kreaturet,
när de släppte ut på åsmarken.
Det var för att det inte
skulle komma något illvyg
på dem.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Linet.

Linet skulle sås
antingen på Urban eller på
Karolina.

Den som sådde linet
skulle äta en half kull ägg
innan han sådde. Det var
för att linet skulle bli långt
och fedigt.

738

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6. 6

Årsåldern.

En dag var bestämd att gå åkerna på, men jag kan icke säga påminn vilken det var.

Smål. Vista
Sn Skärstad
Uppt. år 1928

Uppt. Aug. Ekberg
Efts. av Anton Viktor Danielsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skerva.

Mot skerva skulle de
dra kuvet genom en upp-
fäkt en.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hunden på ett lik tar bort ansiktsutslag och vårtor.

Vår Anna på Klassen var död hade jag en kvva på kinden, nästan lika den Ida i Lekarébo hade på läppen (= hudkräfta, som efter lång behandling med radium på Radiumhemmet i Stockholm är något förbättrad). Och den ville inte läka sig. Och då så jag åt

Emma (= den lilla flicka) att
jag skulle fråga om det även
någon grund att det tjälpte
mot ont att ha på det med
hanen av en bock. Emma var
med på det med bockarna
och tyckte att det inte skada-
de att fråga åminstone. Och
den hade en smal men bra
lång värja på halsen som
ännu var obehaglig, för den
skav (= skavde) mot bragen.
Di log vi med med likets
hand på ryggen och på vär-
tan. Och både mi' rygg och
Emmas värta gick bort, så det
inte syntes ett dyft av dem.
Jag tänkte då på han tänket

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Fmh.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hauden av ett lik tar bort ansiktsutslag (prk.)

många gånger sett att jag skulle råda ~~[illegible]~~ Ja. Det-kanske att försöka dekamma. Men jag ska säga, det är inte så jobbigt för en annan att komma till en själv, för de tror inte på det. Men kunde (inte) man säga åt henne, att hon i alla fall borde försöka. Det kostar ju inget.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Likskerva.

Mot likskerva skulle de ge haruet av den "klädsla", som hade legat på liket.

Småland
Vä Vista
Sn Skarstad
Uppt. år 1928

788

1818

Uppt. av Ingegerd Svensson

Boet. av fröken Rika Danielsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Havandeskapet.

En havande kvinna
fick inte se på en hare för
blev hon då fått, blev bar-
net harmynt.

Ej heller fick hon
krypa genom en gärdesgård
för då fick barnet skevs.

Var hon med vid
slakt, fick barnet fallan-
desjuka. Varnade de det

första gången pojken eller flickan fäll, så de reo av barnet klädyget och kräuda upp det, så kunde de hjälpa det. Men märker de det icke första gången, finns det inget botemedel. — Barnet blir lika många år, innan det får fallandesjuka, som veckor brudsängen har varit med barnet, när hon blev skräud.

De säger att första liden av havandeskapet skall vara farligast för hyttena.

Kyrkoangelägenheter: Om barnet fick sina blåröda kläder — då hette kyrkoangelägenheter — så bes Bets.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kvarndeskapet (forts.)

Kodde det på att modern hade sutkit på en kvista och åkit. Det berättades på det viset, att moran lä kvarnet i kvistan, lä igen locket och satte sig på kvistan och åkte igen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kyrkdagsvisan.

Innan kvinnan hade blivit kyrkdagen, fick hon icke gå ut, ty det hade blivit mörkt. Det var då hon blev gastkramad.

Kyrkogångskvinnan fick icke se mer i en öppen grav.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Namnsförningen.

Barnet skulle ha
farfars eller morfars namn
om det var en pojke, och
farmors eller mormors, om
det var en flicka.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dopet.

Barnet hade en
särskild sin dopklänning
av linne fint syy med
band och spetsar på, och
så mössa på huvudet.
Den skulle pigefadren lösa
upp knuten på och ta band
om under själva dopet.
Om jämmra behöv-
de kasta sitt mantel under

Kap. "Namngivning
en" av Lindbloms
uppsats.

24

liden hon hade hand om bar-
net skulle hon lämna över
det till karlen. Annars
kunde barnet aldrig hålla
sitt vatten.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Den kan jäu redig
simgröst" sä de om barnet
skrek under dopet.

Barnets skulle kora
i den liuden det hade på
sig under dopet, för att de
skulle bli snälla.

25 25.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Horeskerva.

En främmande, som
en misstänkte inte vara
"redig" (= inte vara skuld)
fick inte se kniven; hu-
vudet på då kunde det bli
meroniffat av horeskerva.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Saker till barnsängskvinnan.

Barnafödersken fick alltid några saker av sina släktingar och av grannkvinnorna. Det var alltid mat någonting gott och smakligt, t. ex. soppa eller mjukost. Men att de bar till henne gröt har jag aldrig hört talas om.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Flyttegröt.

När fjäurarna flyttade in
på ett hyst ställe skulle
de alltid ha gröt i första
målet. Det var för att de
inte skulle ledas vid. De
fick inte äta något, förän
de fick gröten.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skvaudeskapet.

När grundlinnorna
var med barn, skulle de
icke våva, för det
skulle gå illa åt barnets
ansikte.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Överföring av frälsningsmärken.

Har
Ja, jag har hört talas
om hur de kunde överföra
frälsningsmärkena från
kvinnan till mannen. Men
jag kan inte nu komma ihåg,
hur det gick till.

788

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gastakramning.

Innan barnet var döpt skulle en ha egnjärn i sängen hos barnet för en kniv över dörren, men det var för mora i skull för att hon inte skulle bli gastakramad.

Om någon blev häftigt sjuk, så de kunde misstänka, att han hade blivit

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gaskakrauning. (Mts)

en kärsudt. Den sjuke fick
endas in sot av det. Året
skulle vara från honom själv.

37 77

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Barndop.

Åli mor Lalke on, att
på hennes tid skulle det
vara sex fadrar, fyra
gipka och två ogipka. De
gipka kallades go'far och
go'mor.

Två go'mora lag bar-
net hemma, följ hon på
kvä vid en skol eller så
va låta över barnet, för att
det skulle få folk vid att

38 38

låsa. Det var en bön jö-
skåo hon läste.

Sveusså tog de en
lapp av en bok – psalmbo-
ken eller Bibeln – och la
på bröstet av barnet in-
unnafön lindan, för att det
skulle få fokk 'bit att låsa.

Innan jo'mora la ifrån
sig barnet, när de kom hem
ifrån kyrkan, skulle hon
äta av alla syskons mat,
så fort hon kunde, för att
barnet skulle bli fortfärdigt.
Och när hon hade
gjort det, så gav hon bar-
net åt' mora med orden:
'Här ska du få en kristen

Forts.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

39 J9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Barndop (forts.)

istället för en sedvänja."

Riben

acc 788

4040.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Traditionell Vörå Skärtal 25/8 1928

Uppteckn. av Hugo Tallqvist

Uppg. av Mrs. Lukas Pekka Degerlund Vörå

Jäst.

De tog en blandad ihop litet mjöl och dricka-jäst. Det bakades sen ut lite en liten kaka. Den gömde de sen och tog en liten bit av den och klökte upp, när de skulle baka. Det behövdes inte stor bit, för att det skulle jäsa.

Rika 1.48. 788 41/41.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Julbrödet

Skulle det bakas så
mycket av att det räckte
till mellan jäck och pingst.
Det var också mycket
bekvämare och drygare än
annat bröd.